

6. SPECIAL DEMINE FORCES. Сертифікати з НТО отримали вже близько 150 НІБУЛОНівців. *Нібулон*. URL: <https://www.nibulon.com/special-demine-forces-sertyfikaty-z-nto-otrymaly-vzhe-blyzko-150-nibulonivtsiv/> (дата звернення: 29.10.2024).

7. НІБУЛОН збільшить кількість машин для розмінування GCS-200 вдвічі, на них працюватимуть сапери компанії. *Latifundist.com*. URL: <https://latifundist.com/novosti/64494-nibulon-zbilshit-kilkist-mashin-dlya-rozminuvannya-gcs-200-vdvichi-na-nih-pratsyuvativmut-saperi-kompaniyi> (дата звернення: 29.10.2024).

8. «НІБУЛОН» використовуватиме ШІ для зменшення собівартості гуманітарного розмінування. *Нібулон*. URL: <https://www.nibulon.com/nibulon-vykorystovuvatyme-shi-dlia-zmenshennia-sobivartosti-humanitarnoho-rozminuvannia/> (дата звернення: 29.10.2024).

9. Як НІБУЛОН розмінує свої землі та планує розмінувати море й річки. Інтерв'ю з Михайлом Різаком. *Latifundist.com*. URL: <https://latifundist.com/interview/716-mihajlo-rizak-gektar-rozminuvannya-koshtuye-3-5-za-1-kvm-tse-nespivrozmirno-z-vartistyu-zemli-v-ukrayini--potribna-dopomoga-donoriv> (дата звернення: 29.10.2024).

10. Стало відомо, яка вартість паю землі в Україні у 2024 р. *AgroNews*. URL: <https://agronews.ua/news/stalo-vidomo-yaka-vartist-payu-zemli-v-ukrayini-u-2024-r/#:~:text=Вартість%20землі%20коливається%20залежно%20від,47%20776%20гривень%20за%20гектар.> (дата звернення: 29.10.2024).

Кудін Т.В.

*аспірант кафедри публічного управління,
менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва,
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДТРИМКА АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В АГРОБІЗНЕСІ

Аграрний сектор потребує нових підходів до енергозабезпечення, щоб підтримувати сталість та енергонезалежність у мінливих економічних і екологічних умовах. Впровадження альтернативних джерел енергії з підтримкою інформаційно-консультаційних послуг стає важливим інструментом для підвищення ефективності та екологічності агробізнесу. У контексті триваючої війни в Україні питання енергетичної безпеки стає критично важливим для аграрного сектору. Використання альтернативних енергоресурсів в агробізнесі є одним із шляхів зміцнення економічної стійкості та забезпечення безперервного функціонування галузі в умовах енергетичних викликів.

В ширшому сенсі актуальність теми дослідження обумовлена зростанням глобального інтересу до сталого розвитку та необхідністю адаптації аграрного сектору до сучасних екологічних та енергетичних викликів. Використання альтернативних джерел енергії стає важливою складовою стратегій енергетичної безпеки та екологічної відповідальності, що підсилює конкурентоспроможність агробізнесу. У цьому контексті науковий дискурс все частіше звертає увагу на інформаційно-консультаційну підтримку як надійний механізм для підвищення обізнаності агровиробників щодо ефективного впровадження енергозберігаючих технологій. Дослідження цього питання сприятиме не лише вдосконаленню аграрних практик, але й інтеграції сучасних знань для стимулювання сталого розвитку сільського господарства.

Огляд літератури свідчить про активне дослідження застосування альтернативних джерел енергії в аграрному секторі як на глобальному, так і на національному рівнях. Зокрема, дослідження, проведене Національним інститутом стратегічних досліджень України,

підкреслює економічну доцільність впровадження біоенергетики для зниження залежності від викопного палива в сільському господарстві України. [1] Інші роботи акцентують увагу на методах організації інформаційно-консультаційного забезпечення, які сприяють швидшому адаптуванню аграрних підприємств до екологічних інновацій. [4] У контексті України дослідження, опубліковане на сайті Національного інституту стратегічних досліджень, аналізує виклики та можливості інтеграції альтернативних енергоресурсів в агросфері, зважаючи на сучасні енергетичні виклики. [2,3] Ці дослідження формують основу для розуміння ролі альтернативної енергетики в забезпеченні стійкості агробізнесу та необхідності інформаційної підтримки.

Сучасні виклики енергетичної безпеки набувають особливої гостроти у світлі зростаючої залежності аграрного сектору від стабільного енергозабезпечення. Традиційні джерела енергії, що характеризуються високою вартістю і непередбачуваністю постачання, створюють значні ризики для сільськогосподарських підприємств, особливо в умовах глобальних енергетичних криз і регіональних конфліктів. У цьому контексті альтернативні джерела енергії стають важливим елементом стратегії забезпечення енергетичної стійкості агросектору. Використання відновлюваних енергоносіїв, таких як сонячна енергія, біогаз і вітрові установки, не лише знижує витрати на енергоресурси, а й сприяє зменшенню екологічного впливу, що відповідає принципам сталого розвитку.

Наукова концепція інформаційно-консультаційного забезпечення для аграрного сектору ґрунтується на створенні інтегрованої моделі, яка поєднує інформаційні ресурси, експертні консультації та технологічну підтримку для стимулювання впровадження альтернативних джерел енергії. Наукова новизна цієї моделі полягає у формуванні екосистеми дорадництва, що розглядається як динамічна мережа учасників, включаючи агровиробників, науково-дослідні установи, державні та приватні консультаційні центри. Ця екосистема базується на принципах персоналізованого консультування, яке адаптує рекомендації до конкретних потреб і можливостей кожного аграрного підприємства, враховуючи регіональні та ресурсні особливості. Використання цифрових платформ у межах екосистеми дорадництва забезпечує постійне оновлення інформації та доступ до передових технологічних рішень і нормативно-правових нововведень. Така екосистема підвищує здатність агросектору до адаптації, мінімізує ризики неправильного вибору технологій та сприяє економічній ефективності використання альтернативної енергетики. Вона також створює можливості для формування довгострокових стратегій енергетичної стійкості, сприяє екологічній відповідальності та забезпечує конкурентоспроможність аграрного бізнесу. Таким чином, запропонована модель екосистеми дорадництва стає ключем до ефективного впровадження альтернативних енергорішень, посилюючи стійкість і інноваційний потенціал аграрного сектору.

Унікальність екосистемного підходу в інформаційно-консультаційному забезпеченні аграрного сектору полягає в його здатності створювати синергетичний ефект завдяки інтеграції різноманітних учасників та ресурсів у єдину мережу. У порівнянні з традиційними підходами, які часто мають фрагментарний характер і обмежуються одноразовими консультаціями або розрізненими навчальними заходами, екосистемний підхід передбачає безперервну, багатоаспектну підтримку. Це досягається шляхом залучення всіх ключових учасників — агровиробників, науково-дослідних установ, державних і приватних дорадчих центрів, інвесторів та технологічних компаній — у взаємодіючий простір, де кожен з них робить внесок у розвиток знань і технологій. Така модель забезпечує не лише доступ до актуальної інформації, а й оперативне оновлення даних та рекомендацій на основі змін в економіці, законодавстві та технологіях. Екосистемний підхід також сприяє швидшому поширенню передових практик і технологій, забезпечуючи підприємствам гнучкість і швидкість адаптації до нових енергетичних рішень, що є надзвичайно важливим у сучасних умовах нестабільності.

Впровадження екосистемної моделі інформаційно-консультаційного забезпечення в агробізнесі стикається з кількома значними викликами. По-перше, необхідна розвинена

цифрова інфраструктура, яка б забезпечувала швидкий і надійний доступ до інформаційних ресурсів для всіх учасників, що може бути проблемою в сільських регіонах. По-друге, існує потреба в координації між різними зацікавленими сторонами — державними органами, науковими інституціями, консультативними центрами та бізнесом, оскільки відсутність ефективної комунікації може обмежити синергетичний ефект екосистеми. Крім того, аграрний сектор часто стикається з обмеженням фінансових ресурсів, що ускладнює можливість впровадження інноваційних енергетичних технологій, особливо для малих підприємств.

Серед перспективних питань, що потребують подальшого дослідження, особливу увагу заслуговує розробка інструментів цифрової інтеграції, які б забезпечували ефективну платформу для обміну інформацією між учасниками екосистеми. Це включає вивчення технологічних рішень для доступу до актуальних знань і ресурсів у реальному часі, що є критично важливим для агробізнесу. Водночас, необхідно дослідити можливості фінансової підтримки для агропідприємств у впровадженні альтернативної енергетики, зокрема через інвестиційні та субсидійні моделі. Також доцільним є аналіз впливу консультаційних послуг на економічну ефективність вибору енергетичних технологій, який може розкрити потенціал постійної інформаційної підтримки для підвищення ефективності господарств. Окремого дослідження потребує оцінка соціально-економічного ефекту екосистемної моделі для сільських громад, що включає можливості зайнятості, розвиток людського капіталу та екологічні переваги, які така модель може забезпечити.

Таким чином, екосистемна модель інформаційно-консультаційного забезпечення є перспективним підходом для підтримки впровадження альтернативної енергетики в аграрному секторі. Її переваги полягають у комплексній підтримці, яка об'єднує знання, технологічні ресурси та експертну допомогу, що сприяє підвищенню стійкості та конкурентоспроможності аграрного бізнесу. Модель забезпечує гнучкість і швидкість адаптації агровиробників до новітніх енергетичних технологій, що є ключовим фактором у сучасних умовах нестабільності. Проте впровадження цієї моделі потребує вирішення викликів, пов'язаних із забезпеченням цифрової інфраструктури, координацією учасників і фінансовою підтримкою. Дослідження в цьому напрямі сприятиме подальшому розвитку екосистемної моделі, що підсилюватиме інтеграцію інновацій у аграрний сектор і сприятиме сталому розвитку сільських громад.

Література

1. Альтернативні види енергетики забезпечать енергетичну стійкість України — Віталій Головня. *Офіційний сайт Кабінету Міністрів України*, 2023. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/alternatyvni-vydy-enerhetyky-zabezpechat-enerhetychnu-stiikist-ukrainy-vitalii-holovnia>
2. Гелетуха Г.Г., Кучерук П.П., Матвеев Ю.Б. Перспективи виробництва біометану в Україні. Аналітична записка UABIO № 29. UABIO. Вересень 2022. URL: <https://uabio.org/wp-content/uploads/2022/09/UA-Position-paper-UABIO-29.pdf>
3. Кириленко І. Г., Токарчук Д. М. Ефективна організація використання відходів аграрних підприємств у формуванні енергетичної та екологічної безпеки. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2020. № 2. С. 66–82.
4. Перспективи впровадження «зеленої» економіки в аграрний сектор України на найближчі 10 років. URL: <https://sciencehorizon.com.ua/uk/journals/tom-27-6-2024/perspektivi-vprovadzhennya-zelenoyi-ekonomiki-v-agrarniy-sektor-ukrayini-na-nayblizhchi-10-rokiv>